

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht

Brouwer, H.M.B.

Publication date

2017

Document Version

Other version

License

Other

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Brouwer, H. M. B. (2017). *Eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam]. Paris.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Sinaasappelen die rot aankomen op de plaats van bestemming; lederen handschoenen die beschimmeld blijken; tabak die waardeloos is geworden maar ook een lekkende container en een gat in de romp van een schip. Sprekende voorbeelden van casus waarbij mogelijkwijs een eigen gebrek de schade heeft veroorzaakt.

De uitleg van het leerstuk eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht staat centraal in dit boek. Een belangrijk onderwerp dat aan bod komt, is hoe eigen gebrek wordt uitgelegd en vastgesteld in het transportverzekeringsrecht.

Wat zijn de criteria die men hanteert om te bepalen of de ontstane schade haar oorzaak vindt in een eigen gebrek van de verzekerde zaak?

Welke criteria worden gebruikt om te bepalen of een oorzaak is te herleiden tot een eigen gebrek van het vervoermiddel?

Welke rol spelen algemene beginselen als het onzekerheidsvereiste en causaliteit bij de uitleg van eigen gebrek?

Deze algemene beginselen bepalen in grote mate het perspectief van waaruit de uitleg van het leerstuk eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht kan worden beschouwd. Zij nemen een prominente plaats in dit boek in.

Gezien de nauwe verbondenheid met het transportverzekeringsrecht komt ook eigen gebrek in het vervoerrecht aan bod.

OVER DE AUTEUR

Harmke Brouwer (1974) studeerde met onderscheiding af aan het Koninklijk Conservatorium Brussel en studeerde tevens af in de Muziekwetenschap aan de Universiteit Utrecht. Gedurende haar loopbaan als harpiste en musicologe studeerde ze aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam. Zij deed met goed gevolg haar doctoraal examen Nederlands recht, leerpad Privaatrecht en internationale handel. Daarna heeft zij onder meer gewerkt als Professional Support Lawyer en als docent en onderzoeker aan de UvA. Momenteel is zij werkzaam als Secretaris Geschillencommissie Kifid.

 UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Amsterdam Centre for Insurance Studies

ISBN 978-94-6251-154-5

9 789462 511545

Eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht

Eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht

Mr. drs. H.M.B. Brouwer

Mr. drs. H.M.B. Brouwer

UITGEVERIJ *Paris*

NTHR-reeks

Deel 22

Eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht

Serie-informatie

Dit boek is het tweeëntwintigste deel van een boekenreeks van Uitgeverij Paris: de NTHR-reeks. NTHR staat voor het Nederlands Tijdschrift voor Handelsrecht. Dit tijdschrift biedt praktische doch gedegen informatie op onder andere de volgende rechtsgebieden: verzekeringsrecht, vervoerrecht, betalingsverkeer/zekerheden, handelskoop, internationaal contracteren, IPR en handelsrecht, e-commerce, geschillenbeslechting in het handelsrecht, hulp- en tussenpersonenrecht, WTO, Europese ontwikkelingen in het handelsrecht en waardepapierenrecht. Doelstelling van de NTHR-reeks is om praktische doch wetenschappelijk verantwoorde, niet al te omvangrijke handelsrechtelijke titels uit te brengen.

De NTHR-reeks staat onder redactie van: prof. mr. drs. M.L. Hendrikse, prof. mr. Ph.H.J.G. van Huizen, prof. mr. J.G.J. Rinkes en prof. mr. J.B. Wezeman

In de serie zijn reeds verschenen:

1. Mr. drs. M.L. Hendrikse, mr. ing. N.J. Margetson & prof. mr. J.G.J. Rinkes, *Overzicht Verzekeringsrecht 1998-2004*
2. Mr. J.A. Kruit, *Avarij-grosse en de aanwezigheid van schuld*
3. Mr. drs. M.L. Hendrikse & prof. mr. Ph.H.J.G. van Huizen (red.), *CMR: Internationaal vervoer van goederen over de weg. Een praktische en rechtsvergelijkende benadering*
4. Mr. M.J. Bruins Slot, *De overeenkomst van goederenvervoer per spoor*
5. Mr. I. Koning, *Aansprakelijkheid in het luchtvervoer*
6. Mr. B.H.G. Kruissen, *Retentierechten in het vervoer*
7. Mr. A.L.H. Ernes, *Tussenpersonen in het handelsverkeer*
8. Mr. dr. H.P.A.J. Martius, *Elektronisch handelsrecht*
9. Dr. M.L. Hendrikse & prof. dr. J.G.J. Rinkes (red.), *Knelpunten in het verzekeringsrecht*
10. Prof. mr. F.G.M. Smeele (red.), *Conflictenrecht in ontwikkeling*
11. Dr. M.L. Hendrikse & prof. dr. J.G.J. Rinkes, *Knelpunten in het verzekeringsrecht - deel 2*
12. Mr. P.A.M. Seck, *Reisbevrachting en cognossementsvervoer: een rechtsvergelijkend onderzoek naar de verhouding tussen de reisbevrachting en het cognossementsvervoer als gevolg van de uitgifte en de overdracht van een order-cognossement bij de uitvoering van een reisbevrachting*
13. Prof. mr. drs. M.L. Hendrikse, *Eigen schuld, proportionaliteitsbeginsel en causaliteits-toerekening: een proportionele benadering bij eigen schuld in het (schade)verzekeringsrecht*
14. Mr. H. Logmans, *Zekerheid op lading*
15. Mr. dr. A.H. Lamers, *Opdracht, lastgeving en bemiddeling*
16. Prof. dr. M.L. Hendrikse & prof. dr. J.G.J. Rinkes, *Knelpunten in het verzekeringsrecht - deel 3*
17. Mr. drs. R. Zwitser, *De rol van het cognossement als waardepapier in het handelsverkeer*
18. Mr. M. Spanjaart, *Vorderingsrechten uit cognossement*
19. Mr. S.E. van Hall, prof. mr. drs. M.L. Hendrikse, mr. dr. ing. N.J. Margetson, mr. H.P.D. den Teuling en mr. dr. G.J.P. de Vries, *Capita Internationaal Handelsrecht*
20. Mr. dr. J. Elbers, *Misbruik van het identiteitsverschil en crediteursbenadeling. Een onderzoek naar vereenzelviging en klassieke vormen van redres*
21. Mr. J. Eckoldt, *De forumkeuze in het zeevervoer*

Eigen gebrek in het transport- verzekeringsrecht

Deel 22 NTHR-reeks

Mr. drs. H.M.B. Brouwer

Zutphen 2017

UITGEVERIJ *Paris*

Afgesloten 1 september 2016. Latere ontwikkelingen zijn in beginsel niet meer toegevoegd.

ISBN 978-94-6251-154-5
NUR 822

© 2017 H.M.B. Brouwer en Uitgeverij Paris bv, Zutphen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl).

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in een bloemlezing, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting Pro (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan.

EIGEN GEBREK IN HET TRANSPORTVERZEKERINGSRECHT

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van de graad van doctor
aan de Universiteit van Amsterdam
op gezag van de Rector Magnificus
prof. dr. ir. K.I.J. Maex
ten overstaan van een door het College voor Promoties
ingestelde commissie,

in het openbaar te verdedigen in de Aula
op woensdag 22 november 2017, te 13:00 uur

door

Harmke Marieken Brechtje Brouwer

geboren te Boxtel

Promotiecommissie:

Promotores:	prof. mr. C.E. du Perron	Universiteit van Amsterdam
	prof. mr. M.L. Hendrikse	Universiteit van Amsterdam
Overige leden:	prof. dr. J.G.J. Rinkes	Universiteit van Amsterdam
	prof. mr. F.A.W. Bannier	Universiteit van Amsterdam
	prof. dr. P.H.J.G. van Huizen	Universiteit Utrecht
	prof. dr. M.A. Huybrechts	KU Leuven
	prof. dr. M.J. Kroeze	Erasmus Universiteit Rotterdam

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Voor Bregitte en Jons

Inhoudsopgave

1	Inleiding / 9
1.1	Eigen gebrek in het verzekeringsrecht / 9
1.2	Doel en belang van het onderzoek / 10
1.3	Onderzoeksvragen, opzet en indeling van het onderzoek / 12
1.4	Rechtsvergelijking / 16
2	Naar een <i>dominant-cause</i>-leer in het Nederlandse verzekeringsrecht? / 19
2.1	Inleiding / 19
2.2	Causaliteitsleren / 20
2.2.1	<i>Condicio-sine-qua-non</i> -theorie (CSQN-theorie) / 20
2.2.2	Adequatieleer / 23
2.2.3	<i>Causa-proxima</i> -leer / 27
2.2.4	<i>Dominant-cause</i> -leer / 27
2.3	Causaliteit in de Engelse rechtsleer / 30
2.4	Causaliteit in de Nederlandse rechtsleer / 39
2.5	Balans/Conclusie / 47
3	(On?)zekerheid over het onzekerheidsvereiste in het verzekeringsrecht: artikel 7:925 BW nader bekeken / 51
3.1	Inleiding / 51
3.2	Hoofdverbintenis verzekeringsovereenkomst / 54
3.2.1	Algemeen / 54
3.2.2	Rechtsvergelijking / 57
3.2.3	Balans / 61
3.3	Wanneer geldt het onzekerheidsvereiste? / 62
3.3.1	Algemeen / 62
3.3.2	Rechtsvergelijking / 66
3.3.3	Balans / 69
3.4	Interpretatie van het onzekerheidsvereiste onder het oude recht / 69
3.4.1	Algemeen / 69
3.4.1.1	Subjectieve leer / 70
3.4.1.2	Objectieve leer / 71
3.4.2	Jurisprudentie / 71
3.4.3	Balans / 72
3.5	Interpretatie van het onzekerheidsvereiste onder het nu geldend recht / 72
3.5.1	Algemeen / 72
3.5.2	Huidige stand van zaken / 73
3.5.3	Balans / 77

3.5.4	Rechtsvergelijking / 79
3.5.4.1	België / 79
3.5.4.2	Duitsland / 80
3.5.4.3	Engeland / 82
3.5.4.4	Frankrijk / 83
3.5.4.5	Zwitserland / 84
3.5.4.6	PEICL / 85
3.5.5	Balans / 86
3.6	Is afwijken van het onzekerheidsvereiste door de verzekeraar geoorloofd? / 86
3.7	Fundamentele wijziging? / 87
3.8	Voorstel voor een nieuw artikel 7:925 BW / 88
4	Eigen gebrek en causaliteit in het vervoerrecht / 89
4.1	Inleiding / 89
4.1.1	Een staaltje vervoerrechtspijk / 89
4.1.2	De definitie van eigen gebrek / 89
4.1.3	De kwestie eigen gebrek in het vervoerrecht / 93
4.1.4	Rechtsvergelijking en internationale regelingen / 94
4.2	Eigen gebrek in het wegvervoerrecht / 95
4.3	Eigen gebrek in het zeevervoerrecht / 102
4.4	Eigen gebrek in het luchtvervoerrecht / 114
4.5	Eigen gebrek in het recht van het vervoer per spoor / 117
4.6	Eigen gebrek van de container / 119
4.6.1	Inleiding / 119
4.6.2	Verplichtingen voortvloeiend uit de H(V)R / 120
4.6.3	Container als verpakking van de goederen / 124
4.6.3.1	Hoge Raad / 124
4.6.3.2	Ondeugdelijke container een eigen gebrek van de zaak of van een container sui generis? / 124
4.6.3.3	Visie op containerkwestie in het transportverzekeringsrecht / 125
4.6.3.4	Balans / 125
4.7	Conclusie en aanbevelingen / 126
5	Eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht / 129
5.1	Inleiding / 129
5.1.1	Een praktijkvoorbeeld / 129
5.1.2	Geschilpunten / 129
5.1.3	Het belang van een rechtsvergelijkende component / 131
5.2	Eigen gebrek als dekkingsuitsluitingsgrond / 132
5.2.1	De definitie van eigen gebrek / 132
5.2.2	Vormen van eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht / 134
5.3	Rechtsvergelijking / 135
5.3.1	Eigen gebrek in het Nederlandse verzekeringsrecht / 135
5.3.2	Eigen gebrek in het Belgische verzekeringsrecht / 143
5.3.3	Eigen gebrek in het Duitse verzekeringsrecht / 148
5.3.4	Eigen gebrek in het Engelse verzekeringsrecht / 151
5.3.5	Balans / 159

5.4 Conclusie en aanbevelingen / 160

6 Conclusies en aanbevelingen / 165

6.1 Causaliteit / 165

6.2 Onzekerheid / 168

6.3 Eigen gebrek in het vervoerrecht / 171

6.4 Eigen gebrek in het transportverzekeringsrecht / 173

Samenvatting / 177

Summary: Inherent vice in transport insurance law / 179

Overzicht geraadpleegde literatuur / 181

Overzicht geraadpleegde jurisprudentie / 191

Dankwoord / 195